N:ro 3.

KURYER LITEWSKI

Z GRODNA DNIA 10. PAZDZIERNIKA Roku 1796. W PONIEDZIAŁEK.

Z Wiednia Dnia 24. Września.

W Gazecie dzisieyszey Dworskiey żadnych od Woysk tak z Niemiec iako i z Włoch niema wiadomości; to milczenie iest dowodem, iż w tych dniach nic ważnego nienastąpiło. W Krajach dziedzicznych Austryackiego Domu ofiary dobrowolne składaią, i zaciągi Woyskowe robią z pospiechem. Korpus Wolontaryuszow Wiedeńskich w krótce zupełnie uformowany zostanie. W Austryi, Węgrzech, Czechach, i w innych Państwa tego prowincyach, codziennie widzieć się daią naywiększe dowody przywiązania mieszkańców do swego Monarchy, i usilney chęci w udzielaniu pomocy bitnym i mężnym Armiom Cesarskim. —

Z Londynu 16. Września.

Rząd tuteyszy wydał dnia wczorayszego rozkaz włożenia Ambargo na wszystkie Hiszpańskie okręta znayduiące się w Portach Angielskich. — Okrętow Hiszpańskich w naszych portach nie iest więcey nad 16, których wartość 40000 liwrow Sterlingow; przeciwnie zaś, wartość naszych, zostaiących w portach Hiszpańskich, dochodzi do 400,000 Liwrow Sterlingow; Co się tycze Woyny z Hiszpanią, ta prawie iuż iest wydana; — Podług ostatnich listow z Madrytu, P. Butte Minister przy tym Dworze zrobił iuż wszelkie przygotowania do odiazdu swego. — Spodziewaią się tutay że Rząd nasz wyda wkrótce pozwolenie uzbroienia Kaprow dla ścigania okrętow Hiszpańskich; — Słychać także, iż do wszystkich portow wysłane są rozkazy, ażeby każdy okręt przeznaczony do Hiszpanij przytrzymać. — Garnizon *Gibraltaru*, iak nam z tamtąd donoszą, utrzymowany iest zawsze w stanie obrony, w przypadku nastąpić mogącego przez Hiszpanow attaku; powiększey części znayduie się rozłożony Obozem. — Mowią, iż wiele Eskadrow iest wyznaczonych do wyiścia na morze przeciwko Hiszpanij. Wśrodę przed południem przybyły tutay, ostatni raz podobno, trzy pocztowe okręty Hiszpańskie z *Curonny* Jeden z nich był schwytany przez Kapra Francuskiego, i wszyscy tak Kuryerowie, iako i podróżni co się na nim znaydowali, byli wzięci w niewolą, lecz okupili swą wolność za Summę Gnineow 50. Chociaż Francuzi z początku 1000. Gnineow założyli. — Paszport dla Ministra naszego, który ma iechać do Paryża w intencyi negociowania pokoiu, Poseł Duński stara się wyrabiać, i w tych dniach nadesłanie onego ma nastąpić: skutek iaki z tąd wyniknie, powszechney ciekawości iest celem.

Fregata *Stag* przypłynowszy do *Portsmuth* dała wiadomość, iż Eskadra Francuska pod Komendą Admirała *Richeri* udała się do St: Domingo, a zatym Admirał Angielski Parkier z trzema liniowemi Okrętami, *Queen Valiant i Brunswick* obrócił swą podróż do Jndyow zachodnich. Miasto nowe Stołeczne *Columbia* Prowincyi Południowey zwaney Carolina, iuż ze wszystkim staneło ukończone; Rząd z *Charlestown* tam się przeniosł. Miasto nowe *Relaigh* w Pułnocney Karolinie w krótce będzie skończonym; Ciało prawodawcze Prowincyi Georgij, pierwsze swoie Sessye w ostatnim roku, w *Louisville* odprawiało. Miasto *Knoxville* przeznaczone iest za Stolicę dla nowey prowincyi Tenasce. — Cesarz Kandy zawarł Traktat przyiaźni i Handlu, z Kompanią wschodnią Jndyiską. Obwieszczenie względem zgromadzenia się Parlamentu na dniu 27. t. m. iuż iest wydane. W Portach Hiszpańskich znayduie się teraz 28. liniowych Okrętow, wszystkie są w stanie wyiść na pierwszy rozkaz na Morze. —

Z Paryża 12. Września.

Obywatel *Cochon* Minister Policyi doniosł Dyrektoryatowi, iż zupełna w Mieście Paryżu przywrócona spokoyność; Buntownicy mieli zamiar zamordowania wielu członkow rad Obydwóch, Dyrektoryatu, Ministrow, i Officerow Generalnego Sztabu; Osoby w ubiorze reprezentantow, i Generałow mieli Imieniem prawa, wszystkich Officerow skassować, którzyby się z niemi niełączyli, i obiąć potym Komendę Woysk w Obozie pod *Grenelle* znayduiących się; Uczyniono natychmiast urządzenia potrzebne w takowym razie; Adjutant wysłany przybył szczęśliwie do Obozu pod *Grenelle*, lubo za nim buntownicy gonili;

Wpadli oni zaraz na Szefa 21. Regimentu Dragonij Obywatela *Mallo* Mężny ten Officer, miał zaledwie czas wyiść z swoiego namiotu, lecz iak tylko wsiadł na konia, uderzył na napadaiących na siebię, w tym alarm zrobił się w całym obozie, wkrótce więc buntownicy pobici zostali, część ich znaczną schwytano, reszta zaś ratowała się ucieczką. Na czele tego buntu byli Jakubini, i dawnych Kommissyi rewolucyinych urzędnicy. Niektórzy z Konspiratorow wołali, iż nie nastąpi spokoyność pierwey, dopóki Króla mieć niebędziemy; Wołania takowe względem przywrócenia Króla niebyły liczne, Woysko zaś nasze, na ten odgłos naymocnieyszym zaięte zapałem, tym mocnieysze dawało dowody przywiązania swego, do dzisieyszey Konstytucyi. Między aresztowanemi znayduie się *Fion z Liege*, dawniey *Dumouriera* faworyt. — *Lays* będący przedtym przy Armij Włoskiey, *Saunier. Bombon*, *Lebreton Jobert* wszyscy członki rewolucyinych Komissyi: &c.

Z Paryża Dnia 13. Września.

Raport Generała Buonaparte przesłany Dyrektoryatowi pod datą 10. Września z głowney Kwatery Jego Bossano.

Jużem wam oznaymił Obywatele Dyrektorowie, o marszu moim obróconym do

Trydentu, i o przeyściu Woyska przez Wąwozy przy Brenta. Ten marsz raptowny i niespodziany, dwudziestu mil, wykonany w dwóch dniach, zmieszał zupełnie nieprzyiaciela, który sądził, że my poydziemy prosto do *Jnsprnck*, i przeto posłał Kolumnę iedną do *Werony*, dla zagrożenia temu mieyscu, i wzięcia nam tyłu.

Wurmser chciał nas przeciąć, a on sam przecięty został. Już wam doniosłem i o naszym marszu, i o skutkach, co z tąd wynikły, aż do 8. t. m. wieczor, gdzieśmy nocowali w wiosce *Cicone* w bliskości wąwozów *Brenta*. Niezostaie mi teraz iak wam oznaymić, o bitwie przy *Baſſano*. —— Dnia 9. o godzinie drugiey z rana, ruszyłem z Woyskiem. —— Przyszedłszy do wąwozow blisko wsi *Solagno* spotkaliśmy nieprzyiaciela; Generał *Angereau*, udał ſię z dywizyą swoią na lewo, a czwartą puł-brigadę posłał na prawo. Dałem równie rozkaz do postąpienia tamże dywizyi Generała Maſſena. Ledwie była godzina 7. rano, iak się bitwa zaczeła; Nieprzyiaciel ufaiąc swoiey mocney pozycyi, i zachęcony przytomnością Generałow, trzymał ſię przez czas nieiaki; Lecz niech będą dzięki natarczywości naszego Zołnierza, w całey linij nieprzyiacielskiey zrobiło się zamieszanie; —— Generał *Murat* wysłał Kawaleryą w pogoń za nieprzyiacielem, udaliśmy się natychmiast do *Baſſano*, *Wurmser*, i iego głowna Kwatera była tam ieszcze; —— Generał *Angereau* wtargnął tam z lewego skrzydła, krokiem attakuiącym, a Generał *Maſſena* z prawey strony na czele 4tey puł brygady, ktorey część w szypkim biegu, reszta w ścisnioney Kolumnie, uderzyła na Armaty broniące mostu *Brentana*; zabrała ie, przeszła most, i weszła do Miasta, pomimo odporu Granadierskich Batalionow, Wybor Armij Austryackiey, którzy mieli rozkaz zasłaniać reyteradę głowney Kwatery. W tym dniu wzieliśmy 5. tysięcy niewolnika, 35. Armat, cały zaprząg, dwa ekwipaże Pontonow, więcey 200 piecow, rownie i wszystkie wozy z bagażami Woyskowemi —— Wzieliśmy do tego 5. Chorągwi. Szef brigady *Lannes* wziol ich dwie swoiemi rękami. Generał Wurmser, i Kaſſa Woyskowa, ledwie co rąk naszych uyść pospieszyli. —— Kompania iedna, co za nim w pogoń, posłana była, goniąc go natarczywie, miała dwóch ludzi ubitych, i Obywatel *Guerin* Porucznik tey Kompanij raniony został. —— W ten moment iesteśmy w marszu za diwizyą z 8. tysięcy ludzi złożoną, którą Wurmser wykomenderował do *Vicenza* a która to iest resztą tey Armij, co miesiąc temu zamyślała, odebrać nam Włochy. —— W sześciu dniach daliśmy 2. batalie, i cztery potyczki; Zdobyliśmy na nieprzyiacielu, 21. Sztandarów, wzielismy w niewolą 16. tysię y. reszta, zabici, ranni, i rozprószeni. —— Zrobiliśmy w tych dniach sześciu, zawsze się biiąc w Wąwozach, więcey mil 47. odebraliśmy 70. Armat z Wozami, zaprzęgiem, i większą część parku, tudzież Magazyny znaczne w zdłuż całey linij, któremiśmy przebiegli. —— Upraszam abyście dać raczyli rangę Generała Szefowi Brygady *Lannes*. On był pierwszym, co rozpruszył nieprzyiaciela przy *Dego*, co przeszedł *Po* i most w *Lodi* i co teraz wkroczył do *Bassano*. y Generałowi Adjutantowi *Chabran* który się szczególniey dystyngwował w batalij przy *Roveredo* iako i pierwey w Batalij *Lonado*, i podczas reyterady z *Rivoli*. —— Upraszam także nominować na mieysce Szefa 4tey puł-Brygady, Szefa Batalionu *Frere* i przysłać awanse dla tych Officerow, co się popisywali w rożnych akcyach, o których, wam doniosłem. ——

z Kolonij 16. Września.

Francuſkie Sambry i Mozy Armie co dziennie nowe odpieraią poſiłki. Dnia wczorayſzego 1700. Ludzi Kawaleryi przechodziło tędy od Armij pułnocney, i udało ſię w tamtą ſtronę. —— Jnne zaś Woyſka ich zewnątrz Kraiu, idą na *Hunasruck*. Te dywizye, które przy oblężeniu *Ehrenbreitſtein* były, iuż od nieiakiego czaſu ciężką Artylleryą przewiozły nazad przez Ren. Gdy Arcy Xiąże Karol wiele Woyſka ſwego na przeciw *Moreau* posłał, to Armie Sambry i Mozy ledwie nie ſą teraz mocnieyſze od iego Korpuſow.

Różne Wiadomości.

w Francuſkim Urzędowym pismie Redaktor Paryſki donoſi co naſtępuie. —— Zdarzyła ſię okoliczność w Armij Sambry i Mozy owemu cofnięciu ſię momentalnemu zupełnie podobna, a po którym tak sławy pełne naſtąpiło zwycięſtwo. Gdy takowym zdarzeniom przy naylepſzych dyſpozycyach, i nayroſtropnieyſzym poſtępowaniu Generałow naſzych, częſtokroć zapobiedz nie można, to przynaymniey dosyć oni iaſno dowiedli, iż dalecy od wſzelkiey boiaźni, zawſze takowym wypadkom tak pomyślny umieią dać obrót, iż nieprzezorny nieprzyiaciel, za krótko trwaiące, i na pozor tylko awantaże, z których odnieſionych rozumie ſzukać dla ſiebie chluby, ukaranym zoſtaie. —— Jeżeli ieſzcze co przydać można do sławy tych mężnych Armiow, to zapewne chyba to przeznaczenie, które one mieć zdaią ſię, iż każdego razu widzą przeciwko ſobie obrocone całe nie przyiaciela ſiły, gdy ten z rozpaczy przymuſzonym bywa krok iaki przedſięwziąść. Lecz nadaremnie Auſtryacy ſzukać będą awantażow z ſił naſzych w dwóch złączonych Armiach. Jdzie tym o to która więcey z pomiędzy nich dadowodow odwagi i męſtwa, lecz bynaymniey zazdrośnym w tey mierze nie poglądaią okiem. —— Połączenie Generałow naſzych, i ich widokow, które poſtrzegać można w ich manewrach, zapowiedaią nieprzyiacielowi, że Woyſka iego rozerwanie ten ſam ſkutek mieć będzie, iak przy otwarciu Kampanij ow plan, przez który on Armie naſze zamyślał od *Lahny* odeprzeć, a tym ſamym otworzył innym naſzym Woyſkom przeyście przez Kraie wyżſzego Renu i nowe nam awantaże wſkazał. —— Cofanie ſię *Jourdana*, które ten Generał uſkutecznił, bynaymniey nas nieſpokoynemi nie czyni, owſzem ieſt dla nas naylepszą wieſzczbą pomyślnego ſkutku, który wyniknie z iednoczonych obydwoch Armij operacyi. z *Gazety Hamburſkiey pod Nrem* 153.

Od wyższego Renu 17. Września.

Czynności Wojenne w Niemczech iednym razem inny obrót wzięły; Stały się one zawilszemi, i tak krytycznemi, iak nigdy niebyły. Na dniu 11. t. m. Cesarscy otrzymali zwycięztwo nad Francuzami przy Munich, w tym wielka część Armij Generała *Moreau* nagle z Bawaryi do Frankonij wkroczyła, dla wzięcia tyłu Arcy-Xięciu Karolowi. Cztery Armije stoią teraz, i manewruią iedna na przeciw drugiey. Francuska Sambry

i Mozy Armia, którą General Jourdan Kommenderował, stała ieszcze przy *Lahnie*, na przeciw niey Armia Arcy-Xięcia Karola; Przeciwko Armij Arcy-Xięcia, wkroczyła przez Frankonią Armia Generała *Moreau*, a w pogoń tey ostatniey, nadciągnęły spiesznie z Bawaryi Armie pod Komendą Generałow Nauendorff i Latour. —/— Oczekiwanie więc skutku iaki nastąpi, w naywyższym sposobie iest natężone, a zdarzenia te które wynikną z położenia wspomnionych Armiow, rozstrzygną los i tegoroczney Kampanij i Krajow Niemieckich.

Z Frankfortu 17. Września.

Dnia wczorayszego z różnych mieysc Frankonij przysłane Sztafety, przyniosły nam wiadomość, iż po uskuteczni oney na dniu 11. t. m. bitwie między Cesarską i Generała *Moreau* Armią przy *Abensberg* i *Munich* większa część Woyska Republikanów przez *Neuburg* i *Donauwerth* cofnęło się. —/— Przeszły Dunay w *Donauwerth* i w różnych Kolumnach, 30,000 ludzi mocnych, przez *Anspach* do Frankonij wkroczyły. Stoio teraz między *Roth* i *Anspach*, i zmierzaią przez *Windsheim* do Wurzburga dla wzięcia tyłu Arcy-Xięciu Karolowi, i otwarcia mieysca Generałowi *Jourdan*. Z teyże samey Armij maszeruie jedna Kolumna przez *Rothenburg*, *Heilbron* i *Bruchsal*, aby znayduiącym się w okolicach Rastadt Austryakom wpaść w Flankę, i Kehl zasłonić. Generała *Nauendorf* Korpus ściga w prawdzie trop w trop Francuzow, musi z tym wszystkim do tego czasu niebydź dosyć silnym, do uczynienia na przeciw nim ważnego kroku.

Z Anspach 14. Września.

Okolice Frankonij staną się znowu teraz teatrem ważnych zdarzeń. Armia Generała *Moreau* zatamowała ten Manewr, który przed nieiakim czasem Arcy-Xiąże przedsięwziół. Większa część tey Armij, co przed 4. dniami w Bawaryi stała, wkroczyła raptem do Frankonij. —/— 30,000 ludzi wyciągnęło do Eichstadt. Wczoray iuż weszła tam Awangarda; a tey nocy znayduie się w Roth, z tąd omil sześć. Ta Kolumna ma do niższych okolic Menu maszerować. —/— Trzech Adiutantow w ten moment przejeżdżało tędy; General *Moreau* w rzeczy samey odniosł mały dezawantaż przy *Dachau*, lecz ten był nie tak wielkiey wagi, aby go miał do tey raptowney reyterady przymusić; Podług przybyłych tu wiadomości, Austryacy silnie na niego naciera ią.

z Stuttgard 20. Września.

Austryacy attakowali okopy *Kehl* dnia 18. t. m. o Czwartey godzinie zrana; Dwa Bataliony Arcy-Xięcia Ferdynanda, wzieli ie szturmem. O 7 godzinie opanowali wszystkie bateryę, tak wsi, iako i Fortecy *Kehl*; 800. niewolnika zabrali, i 1200. ludzi częścią ubili, częścią ranili. Wnoszą iż Grł *Scherp* ieſt w liczbie zabitych. Cały Ekwipaż Francuſki wpadł wręce Auſtryakow, rownie iak Armaty, i Amunicye. —/— Lecz Podpołkownik, i Maior Arcy-Xięcia Ferdynanda, zabitemi będąc w tey akcyi, Żołnierze bawili ſię dzieleniem między ſobą łupow, i piiaństwem, niemyśląc o rozrzuceniu moſtu. —/— O koło południa, Francuzi odebrawſzy ſukurs złożony z 3. Tyſięcy ludzi, wpadli nieſpodzianie na te Woyſko, a pod protekcyą liczney Artilleryi z lewego brzegu Renu, odebrali Fortece, prawie bez bitwy; Auſtryacy nie mieli ſię czaſu uformować, i opuścili to mieyſce tak ważne, od którego wzięcia, ſkutek tey Kampanij zawisł. Rachuią do 400. Auſtryakow zabitych, i rannych; Reſzta Woyſka użytego do tey Expedycyi, cofnęła ſię do *Bischen*, gdzie, dnia wczorayſzego ieſzcze była głowna Kwatera. —/— Francuzi rozłożyli 2. do 3. Tyſięcy ludzi na płaſzczyznie *Kinzink*. Potwierdza ſię, iż Chłopi tych dolin, uzbroili ſię, że zabrali Francuzom 16. Sztuk Armat, i że poſzli w pogań za 10. Wozami ciężko ładownemi, które pod Eſkortą 400. Strzelcow przeprawiły ſię iuż przez Gory czarnego laſu, lecz nie wiedzą którędy ſię maią obrocić, otoczeni będąc ze wſzyſtkich ſtron.

Mieſzkańcy *Vor Alberg* nie lepiey traktuią Francuzow, zabiiaią wſzyſtkich, gdy ſię ktorzy zamieſzaią. General *Paillard* przymuſzony ieſt bronić ſię w Bregenz, a niema więcey nad dwa bataliony; —/—

General *Moreau* był ieſzcze 16. t. m. przy lewym brzegu rzeki Lech; —/— Oſtatnie liſty z *Ulm* donoſzą, że Bagaże Arrieregardy Francuſkiey, biorą dyrekcyą przez Kraie wyżſzego Dunaiu, ku ieziorowi *Conſtance*. Jeſt rzeczą pewną, że Armia Grła *Moreau* przeprawiła ſię na lewy brzeg Dunaiu, i nałożyła Kontrybucye na Biſkupſtwo *Eichſtadt*, z tym wſzyſtkim opuściła te mieyſca 16. t. m. za zbliżeniem ſię Grła *Nauendorff*. —/— Grał *Moreau* znaydować ſię muſi w wielkim ambaraſie, będąc w obawie aby mu niezabrakowało Amunicyi, i zoſtaiąc w niebeśpieczeńſtwie napadnięcia Armij ſwoiey z tyłu przez Grła *Petrasch*. Dochodzą wiadomości, iż ten Grł Ceſarſki, oſadził Woyſkiem *Kniebis* i wąwozy laſu czarnego na prawey ręce rzeki *Kinzig*. Nadſyła on w okolice naſze Korpus Woyſka którego przybycie zapowiedziane nam ieſt, przez Huzarow, na dniu dziſieyſzym przybyłych do Miaſta naſzego. —/— P. S. General *Moreau* miał 15. t. m. Woyſko ſwoie przy *Kempten*, gdzie było attakowane od Ceſarſkich; Skutek tey potyczki obrocił ſię na awantaż Auſtryakow. —/— 16. i 17. t. m. kazał on Armij ſwoiey otworzyć marſz, ku ſwemu ſkrzydłu, prawemu, ſtoiącemu w *Schabmunchen* i zdawał ſię chcieć zbliżyć ku Tyrolowi, albo może do Jeziora *Conſtance*. Auſtryacy 18. t. m. byli w *Neubourg Aicha*, *Friedberg*, i *Landsberg*. Na prawey ręce rzeki *Lech*. —/— z *Gazety Berlińſkiey Francuſkiey*.

z Bareuth 24. Września.

Wiadomości z Włoch wcale nie ſą pomyślne; —/— W tym ſamym czaſie, kiedy Gazeta w *Salzburg* (w Numerze ſwoim 189. donoſi o zupełnym cofnięciu ſię Francuzow z *Tyrolu*, dochodzi wiadomość z Włoſkich Gazet pod okiem Francuſkiego Rządu piſanych, iż Armia Wurmſera w tak złey zoſtaie ſytuacyi, iak nigdy niebyła. w Milańſkiey Gazecie pod datą 10. Września, oznaymuie Grł *Buonaparte* z głowney Kwatery ſwoiey w Trydencie, pod Dniem 6 Września, iż w bitwach ſtoczonych 2. aż do 5. Września, Francuzi 6. do 7. tyſięcy Auſtryakow, częścią ubili, częścią w niewolą wzieli, tudzież zabrali im 25. Armat. 30. Amunicyinych wozow, i 7. Chorągwi. —/— *Maſsena* wkroczył d. 5. do Trydentu. —/— *Wurmser* Mia-

ſto te opuścił, i pociągnoł do Baſsano. Podług Milańſkiey Gazety pod datą 13. Września, Buonaparte po wzięciu Trydentu przeſzedł ciaſne wąwozy po nad brzegami rzeki Brenta, płynącey z Tyrolu do *Baſsano*, *Padui* i Wenecyi, attakował na dniu 8. t. m. Auſtryakow przy *Sologno* o godzinie 7. zrana, i ich rozproſzył. Maſsena uciekaiących gonił, gdy w tymże ſamym czaſie, Francuſka Armia maſzerowała ku Baſsano, gdzie znaydowała ſię głowna Kwatera Wurmſera. Generałowie *Angereau* z lewey a *Maſsena* z prawey ſtrony nadchodząc, wpędzili Ceſarſkich aż pod Armaty, ktore rozkaz miały bronienia moſtu na rzece *Brenta*, zabrali one, przeſzli moſt, i wtargneli do Miaſta, chociaż Wurmſer na zasłonienie reyterady głowney Kwatery ſwoiey, kilku batalionom awanſować kazał. Na dniu 9. ścigali Francuzi, Dywizyą iędnę z 8000. ludzi złożoną, ktorey, Wurmſer dał rozkaz udać ſię do *Vicenza*. W tey, i w poprzedzaiących bitwach, (piſze Gazeta Milańſka) wzieli Francuzi 18. Tyſięcy Auſtryakow wniewolą, między ktoremi wiele ſię Generałow znaydnie. Oprocz tego ſtracili Niemcy 1000. ludzi w zabitych, i rannych, 21. Sztandarow, 70. Armat z całą Amunicyą, i znaczną część parku ciężkiey Artylleryi, i wielkie bardzo magazyny, Przez te przypadki Armia *Wurmſera* zmnieyſzyła ſię do 5. Tyſięcy ludzi Infanteryi, i 1500. Kawaleryi, i innego dla niey niezoſtaie ſpoſobu, iak ſię ratować wniyściem do *Mantuy*. — Nakoniec donoſi Gazeta z *Schafhaus* pod datą 14. t. m. z *Feldkirch*, że Miaſto *Botzen* w Tyrolu, poddało ſię Francuzom, i że iuż tam Republikanie weſzli. Te nowiny ſą także ogłoſzone w *Bale* przez Urzędowe donieſienia Miniſtra *Barthelemi*, — Ze w tych ſtronach niepomyślnie rzeczy iść muſzą, dowodzi wiadomość, z Tryeſtu, z kąd piſzą, iż Familia Arcy-Xięcia Ferdynanda, iuż z Miaſta tego odiechała do *Laibach*. Podług Gazet, Auſtryackiego Kraiu te nieprzyiacielſkie raptowne poſuwanie ſię, ma bydź dla Francuzow umyślnie przygotowanym ſidłem, w ktore w paść maią — w *Laibach*, i *Klagenfurth* pierwſza Kolumna Kroatow na wozach przybyła. — *Z Gazety Bareuth.*

Z Wiednia 28. *Września.*

Podług wielu listow z Włoch pisanych przez godne wiary Osoby i ktore można uważać, iako urzędowe doniesienia; Feld: Wurmser obrawszy bardzo mocną pozycyą, znaną od wszystkich Woyskowych, pod nazwiskiem *Seraglio*; wyszedł z liniow swoich rano 17 tego miesiąca, attakował Francuzow, i pobił ich; w tym dniu znaczną oni szkodę ponieśli, w zabitych, ranionych, i w niewolą wziętych. Listy z Wenecyi ktore nadeszły tutay Subotnią pocztą pod tąż samą datą niemogą żadney wzmianki uczynić o tey bitwie, i o Awantażu odniesionym przez Cesarskich, lecz te ktore przyidą pod datą 21. t. m. będą iuż mogły dać o tym wiadomość; Chodzi tu także nowina, ktorą przypisuią listom przez extraordynaryine okazye pisanym, ta zawiera w sobię, że druga batalia była na dniu 19. t. m. zrana, między Armią *Wurmsera i Buonaparte*, i w tey Cesarscy odnieśli Awantaż nad Francuzami; Rząd tuteyszy niesądził za rzecz przyzwoitą umieścić tych pomyślnych wiadomości, ani w Gazecie, ani w doniesieniu Extraordynaryinym wczorayszym; Milczenie w tey mierze przypisuią, iż nieodebrał on ieszcze *directe* od Feld-Marszałka samego, żadnego poprzedzaiącego doniesienia, a tym mniey opisania szczegułow. — Redakcya Litewska unikaiąc cienia parcyalności, i niechcąc nic czytelnikom swoim utaić, tak co się w Cudzoziemskich papierach zawiera, iako też co iest urzędowym, lub co ſię znaie bydź godnym wiary, wziełaza powinność położyć oba, chociaż przeciwne sobię doniesienia, tym zaś mocnieyszą pobudkę do umieszczenia drugiego pisma znalazła, że publiczne papiery co się tycze czynności Woiennych we Włoszech, niedochodzą daley, iak naypoznieysze do 9. 7bra a w umieszczonym tutay liście idą daty aż do 17. i 19. tegoż Miesiąca. Przyszła poczta zapewne rzecz całą dokładniey wyiaśni. —

z Konſtantynopolu 15. *Sierpnia.*

w Tych dniach oſtatnich były Seſsye w Dywanie, w przytomności nie tylko Członkow rady, lecz i Agow, czyli Prezyduiących w Departamencie Woyſkowym; w krotce potym rozesłano rozkazy do rożnych Prowincyow, ażeby Korpuſa Woyſk ściągały ſię do Obozu Adrynopolſkiego. Zaczęto z nay większym pośpiechem w Arſenałach pracować, i posłano znaczną część, Amunicyi, tak na granice z ſtrony Auſtryi, iako też i Roſsyi. Ponieważ buntownicy Romelij, zupełnie uśmierzeni zoſtali, daią tym przygotowaniom rozściągleyſzy widok; Francuzi znayduiący ſię tutay, nieprzeſtaio utrzymować, iż idzie o uczynienie dywerſyi, na awantaż ich Rpltey, i iuż rozchodzi ſię wiadomość, że Beglierbey Romelij [Paſza, Trzytulny czyli Gubernator) ktory ma w Komendzie ſwoiey Adrinopolſki oboz, ruſzył iuż w 40. Tyſięcy, dla zbliżenia ſię do Dunaiu. Ten krok Porty, można uważać za podobny w uſkutecznieniu, biorąc miarę z wpływu w intereſsa publiczne Miniſtra Francuſkiego Verninac. Wreście z więkſzą pewnością ſpodziewać ſię należy, iż Rząd naſz przeſtanie na ſamey remonſtracyi (ieżeli ta będzie mogła mieć iaki walor) i że niezechce ſię narażać, na wyraźne zerwanie przyiazni, z tym mocarſtwem. na ktorego wſpolnym porozumieniu tak wiele mu zależy. Takowe poſtępowanie, tym ieſt przyzwoitſze, gdy w pośród ſwego Kraiu, nie ieſt Porta ze wſzyſtkim ſpokoyna. Jeden bunt ledwie ieſt przyduſzony, a iuż ſię drugi wznieca. Powſtanie Paſzy de *Scutari* mocno teraz Dywan zatrudnia. Przyznawſzy on tyle razy na pozor podległość ſwą dla Porty, podnioſł broń teraz i poſzedł na czele 20 tyſięcy ludzi do *Montonegro*, z kąd zamyśla wkroczyć do naſzey Prowincyi Albani. — z *Zurnalu Frankfor: pod Nrem* 237.

Poznieyſzey Daty Urzędowe pismo donoſi co naſtępuie. —

z Konſtantynopola 27. *Sierpnia.*

Beglierbey [czyli Rządca Romelij;) znioslſzy ze wſzyſtkim, *Sinope* Szefa Buntownikow *Daglis*. Spodziewa ſię pokonać reſztę z ſamym Woyſkiem Romelij: z tego powodu, wydała rozkazy Porta, Aſiatyckiey Armij, aby do ſwego wrociła Kraiu. Toż ſamo donoſzą liſty Konſulow z Jaſs piſane. Co dowodzi, iż porta niema w zamiarze, przeciw iakiemukolwiek bądź Mocarſtwu, rozpoczynać nieprzyiacielſkich krokow.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z GRODNA DNIA 10. PAZDZIERNIKA R. 1796. W PONIEDZIAŁEK.

Z Hagi 20. Września.

Wyszła tu w tych dniach Proklamacya Konwencyi zabraniaiąca pozwolonego od Anglikow Handlu z Rpltą Batawow, treść oney iest następuiąca „Ministerium Angielskie wydało obwieszczenie dozwalaiące wolney Zeglugi między W. Brytanią i Hollandyą, iako też wywozu wszystkich Towarow. Lecz lud Batawow zna dobrze ten podstęp, i odrzuca go. Czyliż nieokazaliśmy przed całą Europą, w Manifeście dnia 2. Maja wydanym, zdradliwe tego Ministerium postępki? Nieomieszkaliśmy wyrazić, iak po wyiezdzie z Kraju Statudera, zabrało nam więcey, iak 100. bogato ładownych Kupieckich, i wiele Woiennych okrętow, a inne procz tego będące ieszcze na morzu, przez fałszywie rozgłoszone wieści, starało się sciągnąć do swych Portow, niektore nasze osady opanowało, i Emigrantow przekładaiących Dom Oranij, nad własną Oyczyznę, zasilało pieniędzmi. W krotkości mowiąc Ministerium Angielskie, zaprzysiężonym iest nieprzyiacielem Hollandyi. Niech się iednak cieszy rachubą wypadkow, z przedsięwziętych przez niego srzodkow pochodzących. Niech sobię podchlebia, iż wyczerpane zrzodła skarbu Jego napełnią się, ale gdy Rplta Batawow z wzgardą to przyimie, niezgodę w niey i partye wznieci. Reprezentanci ludu Batawow, są i będą zawsze wiernemi swemu przeznaczeniu; Nigdy się nieskłonią do krokow, ktoreby nieprzyiaciołom narodu ich zysk iaki przyniosły, projektom naymocnieyszey Aliantki Jey szkodziły, i woynę przedłużały. Lud Angielski chce iuż powstać, i przymusić Ministerium do przyięcia prędkiego i sprawiedliwego pokoju; Nayświętszą naszą powinnością iest, unikać wszystkiego coby oddalać mogło, pokoy tak potrzebny Ludowi Batawow, wielkiey iego Aliantce, i całey ludzkości, zysk momentalny, małey liczby osob nie może bydź porownany z powszechnym szczęściem. to zaś ostatnie, iest hasłem waszym wspoł-Obywatele; Wiemy dobrze, iż Ministerium Angielskie, cierpi wiele przez niedostatek. i małą cyrkulacyą Metalowych pieniędzy; Zwycięztwa Francuzow, pozamykały Anglikom wiele portow, i do innych ieszcze bez wątpienia przystępu zabronią. Z drugiey strony zarzucona iest nie iako Anglia, rozmaitemi towarami, osobliwie iednak zabranemi, naszym wschodnio-Jndyiskim okrętom. Poznaycie znaczenie wasze Batawowie! Ktoregoż Obywatela serce wzruszonym nie zostanie? Kiedy pomyśli, iż Nieprzyiaciel jego Oyczyzny, chce mu sprzedać też same Towary, ktore sobię nayhaniebnieyszym sposobem przywłaszczył. Y czyli się możemy ieszcze choć moment namyślać, aby przeszkodzić tym Jego zamiarom, dążącym iedynie do przemiany Towarow za nasze pieniądze? do wstrzymania narzekań ludu Angielskiego, przedłużenia Woyny, i zniechęcenia Rpltey Francuskiey, ktorey porty, tey wolności Handlu używać nie maią. i. t. d. —— *Z Gazety Hamburskiey pod Nr: 154.*

Z Amszterdamu 20. Września.

W tym momencie odbieramy wiadomość iż Portugalia już się pogodziła z Rpltą Francuską, pod Kondycyami zapłacenia 20.

z Kopenhagi 10. Września.

Dnia wczorayszego Flotta Szwedzka, odłączyła się od Flotty Duńskiey, i ma się wrocić do *Calscrone*. Kilko dniami wprzod Dywizya Eskardy złączoney, krążąca przez nieiaki czas na brzegach Norwegii, weszła do naszego portu.

z Bruxelles 15. Września.

Rzecz-pospolita nie przestaie wyniszczać się z ludzi, dla napełnienia Woyska swego w Niemczech, gdzie każdy przez Republikanow otrzymany Awantaż. krwi strumienie kosztuie. Mimo tego, ostatnie nieszczęśliwe dla nich zdarzenia, na ktore wystawione były Armie Sambry, i Mozy, pod Komendą Grla Jourdana, wymagają nowych posiłkow dla nadgrodzenia straty. Poniesione takowe szkody muszą bydź bardzo znaczne, sądząc o tym z pozorow. —— Woyska Francuskie we wszystkich stronach odebrały rozkaz do udania się nad Ren. Przybyły świeżo do *Luxemburga* nowe sukursa w Kawaleryi, Piechocie, i Artylleryi, z kąd bez naymnieyszey zwłoki obracaią marsz swoy do *Menu*. Oczekuią ieszcze na część Korpusu Woyska tego, ktore przeznaczone było dla straży Dyrektoryatu; i w tych dniach Dywizya ta ma przechodzić przez te Miasto. Oprocz tego cotylko znayduie się Kawaleryi w Departamentach przyłączonych, ma ona rozkaz do marszu. Co zaś ieszcze bardziey potwierdza, porażkę Republikanow w Niemczech, to iest, iż onegdayszey nocy przybyła do tego Miasta znaczna bardzo liczba ranionych i chorych, z Szpitalow na lewym brzegu Renu będących, Ci ledwie po połowie wyleczeni, musieli ustąpić mieysca dla chorych i rannych, z Okolic Frankfortu przywiezionych. Ciężko iest opisać tego uczucia, ktore sprawiło, cofanie się Generała Jourdana, w Prowincyach tuteyszych mocą przyłączonych do Rpltey Francuskiey. Miłą nadzieię czytać można na wszystkich twarzach, i ukontentowanie prawie powszechne, mieysce wzieło smutku, w ktorym do tych czas wszyscy pogrążeni byli. ——

Z Augsbourg Dnia 19. Września.

Tey nocy wielki był w Mieście naszym rozruch; O połnocy uderzono w bębny; Woyska Francuskie na Kwaterach tutay będące staneły pod bronią. ——

Dzisieyszego rana, Głowna Kwatera *Moreau* w wielkim tutay nieładzie przybyła; Wszystkie bramy Miasta pozamykano, i niewolno było wyiść nikomu. —— Mowią, iż Republikanie zostali wczoray pobici, między *Aichach i Neubourgu* i znaczną ponieśli szkodę. W dniu dzisieyszym wszystkie drogi idące do Bawaryi, napełnione są uciekaiącemi. Francuzi znayduią się ze wszystkich stron otoczeni, i sami o tym powiadaią. Austryacy postępuią na przeciw nim z *Stuttgardu* i *Konstadt* Osadzili oni *Kniebis* rownie iak i wszystkie przeyścia *Pforzheim*. Dochodzi wiadomość, iż w okolicach *Constance* Korpus Francuski od 5000 ludzi, iest zupełnie opasany. —— Jesteśmy tutay w obawie doświadczenia rabunku, lub innych przykrych przypadkow. —— Republikanie uchodzą przez lasy *Memmigen*. Widzieć ich nawet z tąd można, tę dyrekcyą biorących. —— *z Zurnalu Frankfortskiego*